

PRESUDA SUDA (deseto vijeće)

7. veljače 2013.(*)

„Pojam zabranjenog sporazuma – Sporazumi koje je sklopilo više banaka – Konkurent prema navodima nezakonito postupaju na predmetnom tržištu – Nema učinka”

U predmetu C-68/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Najvyšší súd Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike, Slovačka), odlukom od 10. siječnja 2012., koju je Sud zaprimio 10. veljače 2012., u postupku

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

protiv

Slovenská sporiteľňa a.s.,

SUD,

u sastavu: A. Rosas, predsjednik vijeća (izvjestitelj), E. Juhász i C. Vajda, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, T. Menyhart, u svojstvu agenta,
- za Slovenská sporiteľňa a.s., M. Nedelka, advokát,
- za slovačku vladu, B. Ricziová, u svojstvu agenta,
- za češku vladu, M. Smolek i T. Müller, u svojstvu agenata,
- za talijansku vladu G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju S. Fiorentina, *avvocato dello Stato*,
- za poljsku vladu, M. Szpunar i B. Majczyna, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, A. Tokár, P. Van Nuffel i N. von Lingen, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 101. UFEU-a.
- 2 Taj je zahtjev upućen u okviru spora između Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja Slovačke Republike; u daljnjem tekstu: Protimonopolný úrad) i Slovenská sporiteľňa a.s. (u daljnjem tekstu: Slovenská sporiteľňa) u vezi s postupanjem triju banaka koje, prema mišljenju agencije, predstavlja sporazum čija je namjera ograničiti tržišno natjecanje.

Pravni okvir

- 3 Primjenjivo pravo tržišnog natjecanja u Slovačkoj je Zakon br. 136/2001 o zaštiti tržišnog natjecanja.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 4 Odlukom od 9. lipnja 2009. Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, odbor dohoda obmedzujúcich súťaž (Odjel za ograničavajuće sporazume Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja Slovačke Republike; u daljnjem tekstu: Odjel), prvostupanjsko tijelo s nadležnošću u području zaštite tržišnog natjecanja, utvrdilo je da su tri velike banke s glavnim područjem poslovanja u Bratislavi (Slovačka), Slovenská sporiteľňa a.s., Československá obchodná banka a.s. i Všeobecná úverová banka a.s., prekršile članak 81. UEZ-a i odgovarajuće odredbe Zakona br. 136/2001 zaključivanjem sporazuma s ciljem raskidanja ugovora o tekućim računima poduzetnika Akcenta CZ a.s. (u daljnjem tekstu: Akcenta), čije je glavno mjesto poslovanja Prag (Češka Republika) i nesklapanja novih ugovora s Akcentom. Odjel je smatrao da Akcenta, nebankarska financijska institucija za pružanje usluga koje obuhvaćaju bezgotovinske devizne transakcije, treba imati tekuće račune u bankama kako bi obavljala svoje aktivnosti koje uključuju devizne transfere iz inozemstva i u inozemstvo, uključujući i korisnike u Slovačkoj. Prema mišljenju Odjela, tri predmetne banke su, u odnosu na Akcentu kao konkurenta koji pruža usluge njihovim korisnicima, nezadovoljne padom svojih dobiti kao rezultatom njezinog poslovanja, pratile poslovanje Akcente, međusobno se dogovarale te zajedničkim dogovorom odlučile na usklađeni način raskinuti ugovore koje su imale sklopljene s Akcentom. Oslanjajući se na dokaze o kontaktima između triju banaka, uključujući osobito sastanak održan 10. svibnja 2007. i naknadnu prepisku elektroničkom poštom, Odjel je utvrdio da je svaka od triju banaka pristala raskinuti svoj ugovor s Akcentom pod uvjetom da druge dvije učine isto, s ciljem sprečavanja da dio njezinih korisnika prijeđe banci koja bi nastavila držati tekuće račune Akcente. Odjel je zaključio da postupanja banaka na mjerodavnom tržištu, koje je definirano kao slovačko tržište bezgotovinskih deviznih operacija, jest sporazum namijenjen ograničavanju tržišnog natjecanja te je izrekao kaznu od 3 197 912 eura za Slovenská sporiteľňa, 3 183 427 eura za Československá obchodná banka a.s. i 3 810 461 eura za Všeobecná úverová banka a.s.
- 5 Nakon što je Slovenská sporiteľňa pokrenula postupak protiv odluke Odjela, Rada Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (Vijeće Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja Slovačke Republike; u daljnjem tekstu: Vijeće) je kao drugostupanjsko

upravno tijelo 19. studenoga 2009. donijelo odluku kojom je osporavana odluka izmijenjena tako da je prošireno pravno određenje predmetnog postupanja u glavnom postupku. Vijeće nije izmijenilo iznose kazni koje je izrekao Odjel.

- 6 Slovenská sporiteľňa osporavala je odluku Vijeća te je pokrenula postupak pred Krajský súd Bratislava (Okružni sud u Bratislavi).
- 7 Presudom od 23. rujna 2010. Krajský súd Bratislava (Okružni sud u Bratislavi) ukinuo je odluke od 9. lipnja i 19. studenoga 2009. u dijelu u kojem se odnose na banku Slovenská sporiteľňa i predmet vratio na Protimonopolný úrad.
- 8 U svojoj je presudi Krajský súd Bratislava (Okružni sud u Bratislavi) između ostaloga naveo da je Protimonopolný úrad pogrešno tumačio pojmove „konkurent” i „mjerodavno tržište”. Prema mišljenju tog suda, Protimonopolný úrad nije utvrdio može li se Akcenta smatrati jednim od konkurenata banke Slovenská sporiteľňa na mjerodavnom tržištu, s obzirom na to da je u Slovačkoj poslovala bez potrebnog odobrenja banke Národná banka Slovenska (Slovačka narodna banka); niti je razmatrao pitanje može li se nezakonitoj djelatnosti Akcente dati pravna zaštita. Krajský súd Bratislava (Okružni sud u Bratislavi) je u tom smislu istaknuo da je Národná banka Slovenska Akcenti izrekla kaznu od 35 000 eura zato što je od siječnja 2008. do lipnja 2009. godine provodila devizne transakcije u Slovačkoj bez dozvole. Međutim, istodobno je Krajský súd Bratislava (Okružni sud u Bratislavi) naveo da je odluku kojom Národná banka Slovenska izriče kaznu ukinulo vijeće Banková rada Národnej banky Slovenska (Bankarsko vijeće Slovačke narodne banke), te da je istraga nad Akcentom zatvorena jer kazna više nije mogla biti izrečena zbog isteka zastarnog roka koji se primjenjuje u odnosu na financijske kazne. Osim toga, Krajský súd Bratislava (Okružni sud u Bratislavi) je istaknuo da je iz dokumentacije kojom raspolaže razvidno da Akcenta nije konkurent predmetnim bankama, nego samo jedan od njihovih korisnika, budući da ne pruža usluge na istoj razini kao i banke, te posluje na temelju drugačijih pravila. Krajský súd Bratislava (Okružni sud u Bratislavi) je također primijetio da Protimonopolný úrad nije dovoljno vodio računa o okolnostima u kojima je sklopljen sporazum koji je predmet glavnog postupka. On je između ostaloga smatrao da nije dokazano da je Akcenta bezuspješno pokušala ponovno otvoriti račune kod banke Slovenská sporiteľňa.
- 9 Protimonopolný úrad podnio je žalbu protiv presude suda Krajský súd Bratislava (Okružni sud u Bratislavi) pred Najvyšší súd Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike).
- 10 Protimonopolný úrad smatrao je da je dostatno obrazložio svoju ocjenu da je Akcenta jedan od konkurenata predmetnim bankama na mjerodavnom tržištu, tj. na slovačkom tržištu bezgotovinskih deviznih operacija. U odnosu na navodno nezakonitu prirodu poslovanja koje Akcenta obavlja u Slovačkoj, Protimonopolný úrad je ostao na stajalištu da to što je Akcenta poslovala bez potrebne dozvole nije relevantno za potrebe ispitivanja postupanja predmetnih banaka prema pravilima o tržišnom natjecanju. On je također primijetio da ni Slovenská sporiteľňa ni ostale banke nisu dovodile u pitanje zakonitost poslovanja Akcente prije nego što je ona pokrenula glavni postupak. Nije smatrao da postoji ikakav dokaz da Akcenta posluje nezakonito. U odnosu na odluku Bankarskog vijeća Slovačke narodne banke, Protimonopolný úrad je naveo da se ona odnosi na razdoblje od siječnja 2008. do lipnja 2009., dok

Akcenta posluje na slovačkom tržištu od 2003., a predmetne su banke uskladile svoje djelovanje i raskinule ugovore s Akcentom 2007. Protimonopolný úrad također ističe da je ta odluka ukinuta.

- 11 Slovenská sporiteľňa je smatrala da Protimonopolný úrad nije dovoljno naglasio činjenicu da Akcenta, koja nema potrebnu dozvolu, nezakonito posluje na mjerodavnom tržištu Slovačke. Ona se očitovala da s obzirom na to da nisu ispunjeni nužni uvjeti prava tržišnog natjecanja, nije moguće utvrditi ograničavanje tržišnog natjecanja. Tvrdila je da nema nikakvog razloga za kažnjavanje postupanja proizašlog iz isključivanja poduzetnika koji posluje nezakonito. Nije utvrđeno da je sastanak koji su tri banke održale 10. svibnja 2007. doveo do sporazuma, s obzirom na to da je zaposlenik banke Slovenská sporiteľňa koji je prisustvovao sastanku samo prikupljao informacije o planiranom raskidanju ugovora o tekućim računima Akcente.
- 12 U tim je okolnostima Najvyšší súd Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 101. stavak 1. UFEU-a [...] tumačiti na način da je pravno relevantno da je konkurent (poduzetnik), na kojeg negativno utječe ograničavajući sporazum između drugih konkurenata (poduzetnika), nezakonito poslovao na mjerodavnom tržištu u trenutku sklapanja toga sporazuma?
 2. Je li za potrebe tumačenja članka 101. stavka 1. UFEU-a [...] pravno relevantno to što u trenutku sklapanja ograničavajućeg sporazuma nadležna nadzorna tijela u Slovačkoj Republici nisu dovela u pitanje zakonitost postupanja toga konkurenta (poduzetnika)?
 3. Treba li članak 101. stavak 1. UFEU-a [...] tumačiti na način da je, kako bi se utvrdilo da neki sporazum ograničava tržišno natjecanje, nužno dokazati postupanje osobe koja je prema statutu poduzetnika ovlaštena da ga zastupa, odnosno pristanak koji je u obliku punomoći ta osoba koja je sudjelovala ili za koju se sumnja da je sudjelovala u tom sporazumu dala u vezi s postupanjem nekog od zaposlenika toga poduzetnika, pri čemu se poduzetnik nije distancirao od postupanja toga zaposlenika, a sporazum je u isto vrijeme proveden?
 4. Treba li članak 101. stavak 3. UFEU-a [...] tumačiti na način da se primjenjuje i na sporazum zabranjen prema članku 101. stavku 1. UFEU-a [...] koji po svojoj prirodi ima učinak isključivanja s tržišta određenog pojedinačnog konkurenta (poduzetnika) za kojeg je naknadno utvrđeno da je provodio devizne transakcije na tržištu bezgotovinskih deviznih operacija a da nije imao odgovarajuću dozvolu koju nalaže nacionalno pravo?”

O prethodnim pitanjima

- 13 Očitovanja su dostavili Protimonopolný úrad, Slovenská sporiteľňa, slovačka, češka, talijanska i poljska vlada te Europska komisija.

Prvo i drugo pitanje

- 14 Svojim prvim i drugim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 101. stavak 1. UFEU-a tumačiti na način da je pravno relevantno to što je konkurent, na kojeg negativno utječe sporazum između drugih konkurenata, navodno nezakonito poslovao na mjerodavnom tržištu u trenutku sklapanja sporazuma.
- 15 U svojom očitovanjima češka je vlada iznijela činjenice vezane uz to pitanje, na način kako ga rješava Preporuka Komisije 2001/893/EZ od 7. prosinca 2001. o načelima korištenja mreže „Solvit” - mreže za rješavanje problema na unutarnjem tržištu (SL L 331, str. 79.). U bitnome, s obzirom na to da je Akcenta, češki poduzetnik s potrebnim dozvolama u Češkoj Republici, sa svojim korisnicima u Slovačkoj poslovala isključivo telefonski, centar Solvit u Češkoj Republici zaključio je da za pružene usluge nije potrebno izdavanje dozvole u Slovačkoj. Međutim, slovački centar Solvit zauzeo je suprotno stajalište, smatrajući da se radi o pitanju vezanom uz slobodu nastana, s obzirom na to da su razne usluge pružane putem posrednika s nastanom u Slovačkoj. Prema bazi podataka Solvit, 2. siječnja 2006. predmet je razvrstan kao neriješen
- 16 Valja podsjetiti da su prema članku 101. stavku 1. UFEU-a zabranjeni i nespojivi s unutarnjim tržištem svi sporazumi među poduzetnicima, sve odluke udruženja poduzetnika i sva usklađena djelovanja koja mogu utjecati na trgovinu među državama članicama i koja imaju za cilj ili učinak sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.
- 17 U svrhu primjene članka 101. stavka 1. UFEU-a, stvarne učinke sporazuma nije potrebno uzimati u obzir kada taj sporazum ima za cilj sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja (presude od 13. srpnja 1966., Consten i Grundig/Komisija, 56/64 i 58/84, Zb., str. 429., 496., od 15. listopada 2002., Limburgse Vinyl Maatschappij i dr./Komisija, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P do C-252/99 P i C-254/99 P, Zb., str. I-8375., t. 508. i od 8. prosinca 2011. KME Germany i dr./Komisija, C-389/10 P, Zb., str. I-13125., t. 75.).
- 18 Članak 101. UFEU-a nije namijenjen samo zaštititi neposrednih interesa konkurenata ili potrošača, već i zaštititi strukture tržišta te time i samog tržišnog (presuda od 6. listopada 2009., GlaxoSmithKline Services i dr./Komisija i dr., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P i C-519/06 P, Zb., str. I-9291., t. 63.).
- 19 U tom smislu, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je sporazum koji su sklopile predmetne banke za cilj imao upravo ograničavanje tržišnog natjecanja, te da nijedna od banaka nije osporavala zakonitost poslovanja Akcente prije nego što je protiv njih otvorena istraga u predmetu zbog kojeg je pokrenut glavni postupak. Navodna nezakonitost položaja Akcente je stoga nebitna za potrebe utvrđivanja jesu li ispunjeni uvjeti za povredu pravila o tržišnom natjecanju.
- 20 Štoviše, na javnim je tijelima, a ne privatnim poduzetnicima ili udruženjima poduzetnika, da osiguraju usklađenost sa zakonskim uvjetima. Opis položaja Akcente, koji je pružila češka vlada, dovoljan je dokaz činjenice da primjena zakonskih odredaba može zahtijevati složene ocjene koje nisu odgovornost tih privatnih poduzetnika ili udruženja poduzetnika.

- 21 Iz ovih razmatranja slijedi da na prvo i drugo pitanje valja odgovoriti da članak 101. UFEU-a valja tumačiti na način da to što je poduzetnik, na kojeg negativno utječe sporazum čiji je cilj ograničavanje tržišnog natjecanja, navodno nezakonito poslova na mjerodavnom tržištu u trenutku sklapanja sporazuma, nije relevantno za pitanje predstavlja li sporazum povredu te odredbe.

Treće pitanje

- 22 Svojim trećem pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li članak 101. stavak 1. UFEU-a tumačiti na način da je nužno, kako bi se utvrdilo da neki sporazum ograničava tržišno natjecanje, dokazati postupanje osobe koja je prema statutu poduzetnika ovlaštena da ga zastupa, odnosno pristanak koji je u obliku punomoći ta osoba koja je sudjelovala ili za koju se sumnja da je sudjelovala u tom sporazumu, dala u vezi s postupanjem nekog od zaposlenika toga poduzetnika, pri čemu se poduzetnik nije distancirao od postupanja toga zaposlenika, a sporazum je u isto vrijeme proveden.
- 23 Češka i slovačka vlada, te Komisija, izražavaju sumnju u relevantnost ovog pitanja s obzirom na činjenice koje je iznio sud koji je uputio zahtjev, no svejedno žele predložiti odgovor.
- 24 Protimonopolný úrad pojašnjava da se ovo pitanje javlja jer je u ovom predmetu Slovenská sporiteľňa tvrdila da njezin zaposlenik koji je sudjelovao na sastanku predstavnika predmetnih banaka 10. svibnja 2007. nije za to imao ovlast; jednako tako, nije dokazano da je prihvatio zaključke toga sastanka.
- 25 Sud u tom smislu primjećuje da za primjenu članka 101. UFEU-a nije nužno postojanje djelovanja, pa ni saznanja, partnera ili glavnih upravitelja predmetnih poduzetnika; dostatna je radnja osobe koja je ovlaštena djelovati za račun poduzetnika (presuda od 7. lipnja 1983., Musique Diffusion française i dr./Komisija, 100/80 do 103/80, Zb., str. 1825., t. 97.).
- 26 Nadalje, kao što je Komisija istaknula, sudjelovanje u sporazumima koji su zabranjeni UFEU-om najčešće je tajno i nije uređeno službenim pravilima. Rijedak je slučaj da predstavnik nekog poduzetnika sudjeluje na sastanku s ovlaštenjem za počinjenje povrede.
- 27 Štoviše, prema ustaljenoj sudskoj praksi, kad se utvrdi da je neki poduzetnik sudjelovao na protutržišnim sastancima između konkurenata, na tome je poduzetniku da dostavi dokaze kojima se utvrđuje da je njegovo sudjelovanje na tim sastancima bilo bez ikakve protutržišne namjere, na način da dokaže da je svojim konkurentima dao do znanja da je njegovo sudjelovanje na tim sastancima drugačije prirode od njihovoga. Da se sudjelovanje poduzetnika na takvom sastanku ne bi smatralo prešutnim odobrenjem nezakonite inicijative ili prihvaćanjem onoga što je tamo odlučeno, on se mora javno odreći te inicijative na način da drugi sudionici shvate da je to kraj njegovog sudjelovanja, odnosno mora tu inicijativu prijaviti upravnim tijelima (presuda od 3. svibnja 2012., Comap/Komisija, C-290/11 P, t. 74. i 75., kao i gore navedena sudska praksa).

- 28 S obzirom na prethodna razmatranja, na treće pitanje valja odgovoriti da članak 101. stavak 1. UFEU-a valja tumačiti na način da nije nužno, kako bi se utvrdilo da neki sporazum ograničava tržišno natjecanje, dokazati postupanje osobe koja je prema statutu poduzetnika ovlaštena da ga zastupa, odnosno pristanak koji je, u obliku punomoći, ta osoba dala u vezi s postupanjem zaposlenika toga poduzetnika, koji je sudjelovao na protutržišnom sastanku.

Četvrto pitanje

- 29 Svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li članak 101. stavak 3. UFEU-a tumačiti na način da se primjenjuje i na sporazum zabranjen prema članku 101. stavku 1. UFEU-a, koji po svojoj prirodi ima učinak isključivanja s tržišta određenog pojedinačnog konkurenta za kojeg je naknadno utvrđeno da je provodio devizne transakcije na tržištu bezgotovinskih deviznih operacija, a da nije imao odgovarajuću dozvolu koju nalaže nacionalno pravo.
- 30 S obzirom na to da je članak 101. stavak 3. UFEU-a primjenjiv samo ako je utvrđeno postojanje sporazuma koji je zabranjen prema članku 101. stavku 1. UFEU-a, Sud u svojem odgovoru pretpostavlja da postoji takvo utvrđenje.
- 31 Kao što se očitovala Komisija, za primjenu iznimke iz članka 101. stavka 3. UFEU-a, moraju biti ispunjena četiri uvjeta predviđena tom odredbom. Prvo, sporazum mora doprinosti poboljšanju proizvodnje ili distribucije robe ili promicanju tehničkog ili gospodarskog napretka; drugo, potrošačima mora omogućiti pravedan udio u koristi koja iz njih proizlazi; treće, predmetnim poduzetnicima ne smije nametati ograničenja koja nisu nužna za postizanje ovih ciljeva, te četvrto, tim poduzetnicima ne smije omogućiti isključivanje konkurencije s tržišta s obzirom na znatan dio dotičnih proizvoda ili usluga.
- 32 Osoba koja se poziva na ovu odredbu je ta koja mora uvjerljivim argumentima i dokazima dokazati da su potrebni uvjeti za iznimku ispunjeni (gore navedena presuda GlaxoSmithKline Services i dr./Komisija i dr., t. 82.).
- 33 U svojim očitovanjima Slovenská sporitel'ňa tvrdi da bi činjenica da je svrha protutržišnog sporazuma spriječiti konkurenta bez potrebne dozvole da nezakonito posluje na tržištu trebala biti osnova za primjenu izuzeća iz članka 101. stavka 3. UFEU-a s obzirom na to da, prema njezinim navodima, takav sporazum štiti uvjete zdravog tržišnog natjecanja, te tako u širem smislu nastoji promicati gospodarski napredak koji se spominje u predmetnoj odredbi.
- 34 Sud primjećuje da Slovenská sporitel'ňa iznosi samo jedan od četiri kumulativna uvjeta iz članka 101. stavka 3. UFEU-a.
- 35 Čak i da je taj uvjet ispunjen, nije očito da predmetni sporazum u glavnom postupku ispunjava ostala tri uvjeta, odnosno konkretno treći uvjet, prema kojemu sporazum ne smije predmetnim poduzetnicima nametati ograničenja koja nisu nužna za postizanje ciljeva iz prvog uvjeta utvrđenog u članku 101. stavku 3. UFEU-a. Čak i da je, kako navode stranke sporazuma, svrha bila prisiliti Akcentu da se pridržava slovačkih propisa, na tim je strankama bilo, kao što je navedeno u točki 20. ove presude, da se u

vezi s time obrate nadležnim tijelima, a ne da sami odluče ukloniti konkurenta s tržišta.

- 36 Iz ovih razmatranja slijedi da članak 101. stavak 3. UFEU-a valja tumačiti na način da se taj članak na sporazum zabranjen prema članku 101. stavku 1. UFEU-a može primjenjivati samo ako poduzetnik koji se poziva na članak 101. stavak 3. UFEU-a dokaže da su ispunjena u njemu predviđena četiri kumulativna uvjeta.

Troškovi

- 37 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (deseto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 101. UFEU-a valja tumačiti na način da to što je poduzetnik, na kojeg negativno utječe sporazum čiji je cilj ograničavanje tržišnog natjecanja, navodno nezakonito poslovao na mjerodavnom tržištu u trenutku sklapanja sporazuma, nije relevantno za pitanje predstavlja li sporazum povredu te odredbe.**
2. **Članak 101. stavak 1. UFEU-a valja tumačiti na način da nije nužno, kako bi se utvrdilo da neki sporazum ograničava tržišno natjecanje, dokazati postupanje osobe koja je prema statutu poduzetnika ovlaštena da ga zastupa, odnosno pristanak koji je, u obliku punomoći, ta osoba dala u vezi s postupanjem zaposlenika toga poduzetnika, koji je sudjelovao na protutržišnom sastanku.**
3. **Članak 101. stavak 3. UFEU-a valja tumačiti na način da se taj članak na sporazum zabranjen prema članku 101. stavku 1. UFEU-a može primjenjivati samo ako poduzetnik koji se poziva na članak 101. stavak 3. UFEU-a dokaže da su ispunjena u njemu predviđena četiri kumulativna uvjeta.**

[Potpisi]

* Jezik postupka: slovački